

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A kath. tanítóképzés sorsa.

Tekintettel a korlátolt időre, csak nagyon keveset mondhatok a népoktatási törvényjavaslat IV. fejezetéről, mely a tanítóképzésről szól, bár nagy fontosságánál fogva igen beható tárgyalást kívánna.

Mi a célja a javaslat ezen részének? Képzőink államosítása. Bebizonyítom. Azt mondják, hogy nemzetiségi szempontból van erre szükség. Nem áll. Magyarországon van 76 elemi tanítóképző s ezekből csak 7 tanítóképzőnek nem magyar a tannyelve. Ezért a hét képzőért kell a 69-ben új rendet hozni be. Ezért a 7 oláh és szász képzőért kell a 34 róm. és gör. kath. képzőt jogaitól megfosztani? Miért? Nem lehet ezen másképp segíteni? Hogyne. Mondja ki az állam, hogy a képzők tannyelve nem lehet más, mint magyar. Miért nem mondhatja ki ezt törvényben? Ki vagy mi akadályozza? Ha megmondják azt a titokzatos nagy okot, hogy ennek a 7 képzőnek a tannyelvét miért nem lehet magyarrá tenni törvényhozásilag, amit én belátni képtelen vagyok, akkor igenis áldozzuk föl a mi 34 képzőnk, de csak akkor, ha legalább ennek az árán Magyarországon minden képző magyar lesz.

De kérem: ez a törvényjavaslat magyarrá fogja tenni azokat a képzőket? Nem! Mit mond ez a javaslat? Törvényileg szentesíti, hogy azon képzők tannyelve a jövőben is oláh és német legyen; az összes tárgyakat azon a nyelven tanítsák és csak maximum heti 4, mond: négy órában kell a magyar nyelvet magyarul tanítani. Ezt kívánja a törvényjavaslat. Az állami szakvizsgálaton pedig az állami bizottság előtt például oláh nyelven teszi le a szakvizsgálatát a hittanból, a neveléstanból, a módszertanból, s a tanítási gyakorlatokat is minden tárgyból oláh nyelven végzi. Csak a magyar nyelvet, történelmet, földrajzot s alkotmánytant feleli magyarul. Tiszta és világos dolog tehát, hogy ennek a bizottságnak állami tisztviselő tagja nem lehet, tehát a tanfelügyelő

sem, aki oláhul nem tud, mert hiszen a legfontosabb tárgyból, a pedagógiából s az összes tanítási gyakorlatokból oláhul fog felelni s azt kell elbírálni. Mi lesz ennek vaskövetkezetességgel a folyománya? Az, hogy még az az egyetlen magyar ember, a tanfelügyelő is kibukik onnan, mert nem tud oláhul s az egész bizottság oláh emberekből fog állani. S ezt nevezi a miniszter úr haladásnak? Gratulálok hozzá.

Ma még másképp van ez, uraim. Elmegy az a tősgyökeres magyar tanfelügyelő az oláh vagy szász képesítőre s azt mondja a jelöltnek, beszéljünk egymással magyarul, pl. a fegyelmézésről vagy bármiről másról s azután tanítson a gyakorló iskolában történelmet, alkotmányt vagy természetrajzot magyarul, s ha nem tud, megbuktatja. A jövőben, törvényes alapon, megtagadja ezt a növendék, ő a pedagógiából csak oláhul beszél ezekből a tárgyakból, csak oláhul vagy németül tanít.

Annyi tehát bizonyos, hogy nemzetiségi szempontból ez a törvény nem javít, hanem ront. Ha ez lenne a célja, akkor elvetendő, határozottan rossz. De hiszen nem is ez az igazi célja, hanem a mi képzőink államosítása. Most nézzük csak meg, mi maradt még az egyháznak, ha ez törvénné lesz? A nagy teher jogok nélkül. Fönntarthatjuk a képzőinket, fizethetünk mindent, csak legyen honnan. A tantervet magunk készíthetjük, de annak lényegileg egynek kell lennie az állammal. Be kell mutatni a miniszternek. A tannyelvet is megállapíthatjuk, de ez nevetséges előny, mert mi csak nem taníthatunk másképp, mint magyarul. Az alapvizsgálat rendjét a miniszter fogja megállapítani a mi képzőink számára is. Azokon a miniszteri kiküldött tag hatáskört nyer. Ha tetszik neki, maga adhat minden tárgyból több kérdést is. Ez annyit tesz magyarul, hogy ha tetszik neki, maga vizsgáztathat egyedül elejétől végig. Részt vesz az osztályozásban. Hogy milyen mértékben, azt majd a miniszter állapítja meg. A szakvizsgálathoz az állami bizottságot maga a miniszter nevezi ki, s bár az egyház a tagoknak felét javaslatba hozhatja a miniszternél,

miként az ankéten maga a miniszter földieskedte: az elnök s a vizsgáló-biztosok számának fele, tehát a többség, az állam bizalmi embereiből kerül ki. Majd leszavaznak azok téged, szegény kath. képző tanár, ha nem elég liberális elveket penget a te tanítványod. Mert hiszen még csak azt sem köti ki az a törvény, hogy katolikusok legyenek azok a «bizalmi férfiak», hanem csak a lehetőség szerint fognak az illető felekezethez tartozni. Lehet tehát zsidó is. Ez a törvény.

Mi marad tehát nekünk? A terhek viselése, egyéb semmi. Még a kath. szellemből is olyan szépen kiforgatják képzőinket. Tanár s a tanítvány előtt az egész időn át a «bizalmi emberek többsége» fog lebegni, hogy azok szája izét eltalálják, mert hiszen a diploma a fő. Elesik a korrekt kath. szellem s egy esalfa liberális mázba fogunk burkolni mindent, hogy azoknak az uraknak tessenek. Megtanulja már itt a képzőben az a tanítójelölt, hogyan kell az igazságot eltakarni s a hamisat hirdetni, mert azoknak, akiktől függünk, ez tetszik, s különben árthatnánk magunknak.

Nem folytatom tovább. Kettő bizonyos... hogy a nemzetiségi képzőket nem gyengíti, minket pedig jogainktól foszt meg. S ez annál veszedelmesebb, mivel köztudomású dolog, hogy a nemzetiségekkel kacérkodik a kormány, minket pedig nyom, ahol lehet. Szolgálhatok példával is. 1900. év végén a miniszter elvileg kimondotta, hogy tanítóképzőben leányok nem vizsgázhatnak, 1901. év júniusban Mailáth püspök kért engedélyt a miniszteriumban, hogy 3 leány jelölt, kik Csik-Somlyón kezdtek meg vizsgálatukat, kivételesen még ott tehessenek képesítői. A miniszterium nem engedte meg. Ugyanakkor s azóta minden évben, az elmúlt napokban is Nagyszébenben az oláh és szársz férfiképzőben oláh és német nyelven tettek miniszteri engedéllyel leányok képesítő vizsgálatot. Ilyen kétféle mértékkel mér a kormány.

Határozati javaslatom:

1. Tiltakozik az országos bizottság a törvényjavaslat, mint olyan ellen, mely képzőink államosítását célozza s az állami képesítést kimondja s hódolatteljesen kéri a nm. püspöki kart, hogy az ellen a lépéseket tegye meg.

2. Föltétlenül megkívánja az országos bizottság, hogy a törvényjavaslatba vétessék föl, miszerint Magyarországon minden képző tannyelve csak a magyar lehet.

3. Föltétlenül megkívánja az orsz. bizottság, hogy a tanítóképzés és képesítés az egyház kezében maradjon. Teremtse a kormány ellenőrzést, amilyen épen neki tetszik, mi azt csak örömmel fogadhatjuk, mert mint a múltban, a jövőben is azt fogja mutatni a becsületes ellenőrzés, hogy képzőink ha nem jobbak, bizonyosan vannak olyanok, mint az államiak, úgy a hazafiság, mint a tudomány és szakképzés tekintetében.

Dr. Bilinszky Lajos.

A Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának közgyűléséről.

I. A népiskolai törvénytervezetről általánosságban.

A katolikus tanítók fényes bizonyítékát adták, hogy hivatásuk mily magaslatán állanak, amidőn sok megaláztatás után is nem merültek ki a javaslatom kérdésének megvitatásában, hanem a nemzeti népoktatás előbbrevitelének minden tényezőjét latolgatták. Méltó volt a jelen verseny a nemzeti kultúra kifejllesztése érdekében tartott tanácskozmány, a dícső mult nagy emlékeihez, eredményeihez. A katolikus tanítóság tudással hangya-szorgalommal hordta egybe s már a népiskolai törvénytervezet általános vitájánál a szaktudás oly nagy fokát láttuk nyilvánulni, mely a legnagyobb elismerést vívta ki nemcsak a tanítóság, hanem a nagy társadalom részéről is. A katolikus népoktatás ezeréves multját letagadni immár nem lehet, csak buzgó kitartással legyenek továbbra is vezetőink és nemzeti geniusa majd borostyánt fűz fejükre, a hála csókját leheli homlokukra. Tanítóink elévülhetetlen érdemei a nép lelkébe vésődtek, mi maradandóbb emlék kararai márványszobroknál. Azért a hatalom ne kicsinyelje a tanító képességeit, hanem inkább törekedjék minden rendelkezésre álló eszközzel a tanító tekintélyét emelni. Minden kis kadét zsebében véli hordani a marsalbotot, pap a püspöksüveget stb. és a tanító elől még a képezdei tanszéket is el akarják zárni. Ily kicsinyes intézkedésekkel nem nagyon növelik a tanító ambícióját. Másik fontos szempont a fizetéskülönbség. Egyenlő munkáért, egyenlő képesítés mellett erőszakkal válaszfalakat csinálni a tanítók között: igazán lelketlenség. Legyen már egyszer igazság, nemcsak szép szavakat, hanem tetteket kérünk a nemzeti művelődés érdekében.

Dreiszigler Ferenc (Kalocsa) volt a népiskolai törvénytervezet általános részének előadója, ki igen érdekes kritikát mondott. Óhajtuk, hogy eszméink e törvénytervezettel összhangozzanak. Ez a 68-iki népoktatási törvény továbbfejlesztése. Idegenből hozták be s így nem felel meg a magyarországi követelményeknek. Az egységes kultúra szükséges, pedig Ausztriában kétféle iskola van, mégis szép eredményt értek el. A törvénytervezet a tanítóképzőintézeti tanárok kvalifikációját tételesen a mai gyakorlat alapján szabja meg s mégis azt mondja, hogy az eredmény növelése érdekében tette az idevonatkozó intézkedéseket. Pedig a tanítóképzés eredményességével áll arányban az iskola gyakorlati eredménye. Csak egyfajta tanárokat zár ki az új javaslat a képző tanárok sorából: *a jelesebb néptanítókat*. Ez méltatlan elítélés az eddigi ilyen képző tanároknak. Ha a tanítóból lett képző tanárokat kitoröljük a tanítóképző tanárok névsorából, nagyon szűrkévé válik e névsor: *Bárány Ignác, Menyei, Erdődy János, Mócsy Antal, Petrovác József, Péterffy Sándor, Arányi, Csepreghy stb.*, oly

gyerekek, kiknek nevéhez a tanítóképzés sok üdvös eszméje, nagy eredmények fűződnek. Ki meri állítani, hogy ezek az emberek nem feleltek meg kötelességüknek? Hogy kezeik közül kikerült tanítók kevesebb tudással, kevesebb művészettel, kisebb lelkesedéssel feleltek meg hivatásuknak, mint a magasabb képzettségű emberek tanítványai. Szavazzassuk meg a tanítóságot, vajjon nem így fog-e nyilatkozni? S ha összevetjük az elemi és polgári tanítóképzők tervezetét, kevés különbséget találunk. Akkora csupán a különbség, hogy ezt a tanítóképző tanárságra méltó tanító könnyen el nem sajátíthatná. *A polgári szakvizsgálat megkívánása lenézése a tanítóságnak. A népiskolát a tanítók ismerik, de nem az egyévi gyakorlattal bíró fiatal emberek.* Nem akarja a tanítóképző tanárokat kompromittálni. Az alkalmas tanítóknál a lelkesedés, tanítói rátermettség, gyakorlat, az iskola teljes ismerete, az ügyért való lángoló szeretet biztosítékot nyújt az ilyen emberekkel szemben. Míg az iskolákon kívül keresztülképzett ifjú, polgári tanító vagy tanár nem próbált; a gyakorlati és kívánatos szívbeli és művészi kvalitások a néptanítót alkalmasabbnak minősítik a képző tanárságra. Ezért *igazságtalan és méltánytalan a néptanítók kizárása a tanítóképző tanárok sorából, az ügyre pedig határozottan káros.* Elméletileg vitakozni ez ellen lehet, de a gyakorlat minden ellenvetést lecáfol.

Általános szempontból nem jó a javaslat, a hazafiság csak ürügy az állam térfoglalására. Semilyen ügyet nem jó monopolizálni, mert a történelem különösen az oktatásügynél mutatja, hogy a szívet, lelket az államra bízni nem szabad. Ha csak a képesítőn kívánja a tanítók magyarul tudását, nem érdemes arra, hogy kezébe adjuk a tanügyet. Jogtalanság volna a katolikus egyháztól elvenni a képesítési jogot, attól az egyháztól, mely mindig menedéke volt a tanügynek; ki akarjuk zárni azt, hogy a mi filozófiánkat terjesztjük, pedig a tanzabadságnál fogva jogunk van erre. Ha a három első parancs elvész a szívből, a többi megfordítva fog érvényesülni. A zsidó nép mutatja a tízparancsolat hatalmát. Ez boldogítja az országnak.

(Folyt. köv.)

A magyar nyelv intenzivebb tanítása.

(Folytatás.)

A tanító sikerdús működésének másik legyőzhetetlen akadálya az iskola túlszűfolttsága. Ugyan milyen eredményt mutathat föl az a tanító a legrendesebb iskolálatogatás és a legnagyobb szorgalom mellett is, nemcsak a magyar nyelvben, de egyáltalában is, akinek az iskolájában nem ritkán 180 gyermek ül ügyszólván egymás hátán! ? Hisz az ilyen állapot az egészség szempontjából is gyilkos merénylet az ártatlan gyermekek testi egészsége ellen! Hazám börtönei mintaszerűen épült paloták, melyek kényelem, csim és berendezés tekintetében semmi kívánni valót nem hagynak fönn, pedig gonosztevők lakják; míg

iskolái, melyekben az ifjú nemzedéket, a haza jövőjét, a reményteljes ifjúságot neveljük, kevés kivétellel faluhelyen a miazmákkal telített levegőjű igazi gyilkos börtönök! És az ily iskolákban a főszerelés, a berendezés, — de abba hagyom, kérem, mert fáj is, meg szégyenlek is erről többet mondani. Bizony kérem, minden tanfelügyelő urnak iskolálatogatása alkalmával e két körülményt kellene legelső sorban megfontolnia, mielőtt a tanító működését megvizsgálná, mert e két körülmény tekintetbe vétele nélkül a tanító működését igazságosan megbírálni nem lehet. Harmadik akadálynak szabadjon még fölemlítenem a tanítóság nem kívánatos anyagi helyzetét. Erről azonban sokat nem kívánok mondani, mert már elhangzott felénk a vád, hogy a tanítóság vesztett idealizmusából és összejöveteleinken másról nem tudunk beszélni, mint az anyagiakról, szóval talán már egoisták lettünk. Hát, édes Istenem, a tanító is csak a mai anyagi kor gyermeke. Hiszen a társadalom minden rétege az anyagi jólét után törtet, eszeveszetten keresztülgázolja az útjába eső minden akadályt és az alkalmazottak minden osztálya nagyobb darab kenyérért kiált, de — engedelmet kérek, hogy ily triviálisan fejezem ki magam — csak a tanító tudjon korgó gyomorral ideálokért lelkesedni? Nem, uraim, ez lehetetlen. És nem különös-e az, kedves kartársaim, hogy a nép szellemi és anyagi jólétén munkálkodni a tanító legszentebb földadatául tétetett és a tanító meg is teszi kötelességét, amelyért unos-untalan hangzik is felé még a legilletékesebb helyről is: szeretlek, becsüllek, de pénzt ne kérj, légy te továbbra is a nagy idealista. Hát én meg tisztelettel bár, de azt bátorodom mondani, hogy első sorban tessék rendes iskolai állapotokat teremteni, hogy a tanítás lehetővé tétessék; azután tessék a tanítónak türehető anyagi helyzetet biztosítani, hogy a legnyomasztóbb anyagi gondoktól megszabadulva minden tehetségét és idejét nehéz, de magasztos hivatásának szentelhesse és csak akkor lehet igazán a magyar nyelv intenzivebb tanításáról beszélni.

N.-Valkháza.

Kántor Istrán.

(Folytatása következik.)

IRODALOM.

A nyelvtanítás új módszere.

Magyar nyelvtan, különös tekintettel a helyesírás és fogalmazás gyakorlására. Polgári és felsőbb leányiskolák I–II. osztálya számára írta *Ember Károly*, tanítónőképzőintézeti képzőtanár. **A Szent-István-Társulat kiadása, ára 88 fillér.**

Az újabb időben gyakran emelkednek hangok, hogy a magyar nyelvtan tanításának eredménye nem áll kellő arányban a tanítók és a tanulók azon fáradságával, mit e tárgy céljának megvalósítása végett kifejtének. Panaszkodik, hogy a több évi iskolázás dacára, a gyermek nem sajátítja el azt a nyelvi műveltséget, hogy gondolatait, érzelmeit a magyar nyelv szellemének és törvényeinek megfelelő módon, szabatosan, érthetően, csinosan kifejezni tudja, ebben bizonyos természetes

ügyességet, készséget tanúsítana. Ámbár gyakran felhangzik a szózat, nem nyelvtant, hanem előnyelvet tanítsunk a népiskolában, a polgári és felsőbb leányiskolában, de azért az eredmény csak a száraz nyelvtan maradt, az iskolák megmaradtak a lelketlő grammatizálás módszerénél és eredményénél. A begyakorlás feladatai: «Irtatok 8 ság—ség képzővel képzett főnevet, 10 tulajdon főnevet, 5 határozóval bővített mondatot» stb., csak olyan használatos feladványok ma is, aminők a múltban voltak. Így érthető, hogy a gyermek kilép az iskolából s nem tud, nem mer önmagától gondolkodni, valamiről valami véleményt szabatosan, érthetően szóban vagy írásban kifejezni. A magyar nemzeti irodalomnak szívéhez és értelméhez mért termékeivel sem foglalkozik lelki vágygal, inkább csak a divat kedvéért olvas. Az az irodalmi érzék, melyben lelkének a szép és nemes iránt való vonzalma, érdeklődése nyilvánul: vagy elfásult, vagy parlagon maradt és így süket ezután is a nagy és számottevő nemzeti költők iránt. Ezek a tapasztalatok indíthatták *Ember Károlyt*, a magyar pedagógia ismert munkását arra, hogy az ő szokott szerénységével oly módszernek törjön utat, mely a nyelvtanítás legkezdetén már a végső ideális cél megvalósítását eredményezi, hogy ugyanis a gyermek, az ő fejlettségének és képzettségének megfelelően, ügyességet nyerjen gondolatait a magyar nyelv szellemének megfelelően szóban és írásban kifejezni. Ember előnyelvet tanít. Az ő módszere kizárja azt, hogy a tanító gépiesen grammatizáljon a nyelvtanítási órában. Ő azt az elvet követi és valósítja meg: *minden nyelvtanítási óra a beszédből induljon ki és a beszédre térjen vissza olyképen, hogy a gyermek a nyelvmagyarozattal megértett nyelvtörvényt a magyar nyelv szellemének megfelelően most már öntudatosan használja lelkét és szívet foglalkoztató gondolatainak szó és írásban való kifejezésére.* Így tökéletesíti fokról-fokra a magyar gyermeket a magyar beszédben és írásban, a magyar irodalom szeretetében. És amily sikeresen oldotta meg feladatát a népiskolai használatra írt **«Magyar nyelv és fogalmazás»** kézikönyve című tankönyvében, ép oly eredménnyel valósította meg az illetékes tanítási anyag egyhangzó dicséretével jutalmazott módszerét **«Magyar nyelvtan, különös tekintettel a helyesírás és fogalmazás gyakorlására»** című könyvében, melyet a polgári és felsőbb leányiskolák I—II. oszt. számára írt. Ezzel nyilvánvalóan az a célja, hogy a II., III. és IV. osztályokban módszerében nevelt és tanított tanulóknak, kik a polg. vagy felsőbb leányiskolákra folytatják tanulmányaikat, a további nyelvtanulásban is rendelkezésére álljon Magyar Nyelvtan könyvével. És e könyv, dacára annak, hogy az elméleti részen kívül a nyelvmagyarozatokhoz szükséges olvasmányokat is ad, valamint felös számban alkalmas feladványokat a megértett nyelvvalakók begyakorlásáról a helyesírási érzék fejlesztésére, nemkülönbön a gyermek értelméhez és ismeretköréhez, érzelem és gondolatvilágához mért fogalmazási gyakorlatokat is nyújt, mondom, e könyv, a kézenforgó ily tankönyvek fölött abban is kitűnik, hogy mindössze 5¹/₂ ivnyi terjedelmű s ára csak 88 fillér.

A könyv rendszere az, hogy a gyermekek ismeret és gondolatvilágához mért beszélgetésből indul ki. A gyermekek beszédjéből alkalmas mintamondatokat emel ki és azokból fejteti ki a szabályt. A szabályokat keletkeztető meghatározásokban fejezi ki röviden és világosan, oly szavakban, amint az a megfelelő korú gyermek beszéd-képességének megfelel. A megértett nyelvvalakók begyakorlására feladványokat ad fel. E feladványok, valamint az alkalmazásra fűvett fogalmazási gyakorlatok képezik e nyelvtani könyv módszerében a leglényegesebb és legbecsesebb részt. Ember teljesen szakít az élettelen, a gyermekeket gyöttrő feladatokkal. A szó teljes értelmében élettelen, tehát lelket fejlesztő munkát kap a gyermek még a begyakorlásra fűvott gyakorlatokban is. Nines ott egy ily feladvány sem: «Irtatok 5 főnevet, 5 melléknevet» stb. De azért nem téveszti szem elől, hogy a megértett nyelvtani szabályok kellő begyakorlása nélkül a nyelvérzék nyelvtudattá nem fejlődhetik. Fejlesztí ő a nyelvtudatot a lehető legsikeresebben. Evégből fölhasz-

nálja a gyermek ismeretkörét, a tárgyak egyikét sem hanyagolva el, sem a begyakorlás, sem az alkalmazás (fogalmazás) feladványainak megválasztásánál. A fogalmazási gyakorlatoknál számol a gyermek ügyességével, azt nem becsüli túl, de a már föltételezhető készséget foglalkoztatja, hogy azt tovább fejlessze. A fogalmazványok tárgyának megválasztásánál, a tartalom előkészítésénél szigorúan tartózkodik minden túlzástól, ami a gyermekben korát, fejlettségét túllépő lelki fogalmazmányok egyaránt káros hatással vannak a gyermeki öntevékenységre. Különösen károsak az oly fogalmazási gyakorlatok, amelyek túlbecsülik a gyermek lelki erejét, mert ily esetekben a tanuló legtöbbször idegen segítségére támaszkodik, ami nemcsak a fogalmazási készséget csökkenti benne, hanem morális szempontból is ártalmára van lelkének.

Mindezek kapesán teljes határozottsággal állítjuk, hogy Ember nyelvtani kézikönyvei új és helyes irányt adnak a hazai nyelvtanításnak. Úgy üdvözölhetjük e tankönyveket, mint amelyek utat törnek a megállapított nyelvtanítási cél megvalósítására.

Ezért a legmelegebben érdeklődésre hívjuk föl e tankönyvek iránt az illetékes iskolák és tanintézetek figyelmét. (Ohajunk az, hogy az Ember-féle *népiskolai «Magyar nyelv és fogalmazás kézikönyve»*, valamint a *polgári és felsőbb leányiskolák használatára* most megjelent *«Magyar nyelvtan különös tekintettel a helyesírás és fogalmazás gyakorlására»* c. könyvét hazai kath. tanintézeteinkbe kivétel nélkül bevezessék, mert ezen elhatározással rövid időn belül lényeges haladás lesz észlelhető intézetünkben a nyelvtanítás terén s a tanító és tanítvány fáradtságának, mit e tárgy tanítására, illetőleg tanulására fordítanak, meglesz a kívánt eredménye.

Bevezetés céljából mutatványpéldányt készséggel küld a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala. Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. A megrendelések is ide intézendők.

VEGYESEK.

Vaszary Kolos bibornok hercegprimás a kath. tanítókhöz. A magyarországi kath. Tanítók Országos Bizottsága f. hó 5-én tartott közgyűléséből hódolatteljesen üdvözölte Vaszary Kolos bibornok hercegprimást. A kath. tanítóság ezen sürgönyére már a gyűlés után érkezett meg a kegyeshangú válasz, melyben Ő főmagassága kitüntető szavakban válaszol az üdvözlésre és áldását küldte a Bizottság hasznos működésére. Szintén kegyeshangú válaszban mondott köszönetet *Császka* György kalocsai érsek úr is a Bizottságnak hozzá intézett hódolatteljes megemlékezéseért.

A kultuszminiszterné látogatása. Budán (I., Istenhegyi-t 32.) van a Klotild főhercegnő védnöksége alatti iskolatestvérek SzentJózsef-gyermekevelintézete, melyet özv. Károlyi Gyuláné grófné több mánásból együtt alapított. Az intézet internátussal 45 növendéket tanít az elemi iskola osztályaira. A mostani 45 növendék a nagyszámú fővárosi gyermekek kivételével, kik szintén teljes bennlakás és eltartásra vannak beadvá, az ország minden részéből kerültek össze. A szép egyenruhás gyermekeket feltűnő szeretettel látogatják közéletünk kiválóságai, különösen a mánásvilág közelében szereplő tagjai. Legutóbb nagy örömet okozott az intézetnek Berzeviczy Albert miniszter neje, ki e napokban maga is meglátogatta az intézetet s nagy meglepedéssel hallgatta és látta, mily korrekt magyar nevelésben részesülnek a csemeték. Az intézet vezetői tudván, hogy a miniszterné előszeretettel tanulta és beszéli az olasz nyelvet, egyszer csak kiálltanak

egy olasz gyermeket — aki többemagával főként a magyar nyelv gyakorlati elsajátítása végett van az intézetben — s ez gyönyörű olasz közsöntőben üdvözölte a magas vendéget, ki rendkívül nagy örömmel adott kifejezést a látottak és hallottak fölötti nagy megelégedésének. A látogatás alkalmából Várady L. Árpád dr. c. püspök, mérszteri osztálytanácsos és Rostaházy Kálmán plébános volt országyűlési képviselő, mint az iskola igazgatója is jelen voltak.

Szerkesztői üzenetek.

E. M. Alkalmilag szóvá tesszük. Kár az eljárásnak nagyobb fontosságot tulajdonítani. A mellőzéshez mi már majdnem hozzászoktunk, de hogy az ilyesmit a jövőre magunktól elhárítsuk, azért kell a cselekvés és nem a megakuvás terére lépni. — **B. F.** Az orsz. kath. tanítói segélvalap pályázata hozzánk nem küldetett be; de azért közöltük egyik egyházmegyei körözlés nyomán a hivatalos részben. — **Sz. J.** Az iskolaszék főtiszt. elnöksége intézzen kérdést a kir. tanfelügyelőséghez. — **F. M.** 1. Igen, félévig élvezetében hagyandó az összes jövedelemnek. 2. Különös kegyképen elnyerheti. — **B. J.** Kérheti a díjlevél helyesbítését; hogy kártalanításra van-e joga, azt legjobban az illetékes egyházi főhatóság döntheti el. — **G. J.** Levélben feleltünk. — **V. I.** Rövid dolgot készséggel fogadunk. — **D. M.** Beérkezett. Jönni fog. **U. J.** Folytatását kérjük. Köszönet.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A galanthai római katolikus iskolaszék osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak mindazon okleveles tanítók, kiknek legalább négy évi gyakorlatuk van. Kötelezettsége: a reá bizandó osztály vezetése, a kántortanító helyettesítése, mely esetben, ha van, a stólaris jövedelem öt illeti, s a német nyelv tanítása. Fizetése: évi 1000 (ezer) korona, egy szobás természetbeli lakás és 25 métermázsza kőszén. Állását 1904. szept. 1-én köteles elfoglalni. A pályázatok 1904. július 31-éig nyújthatók be az iskolaszék elnökéhez; a később érkezők figyelembe nem vétetnek. 147 2—3

A esolnoki róm. kath. iskolaszék két 800—800 kor. fizetéssel, egy-egy szobás lakással egybekötött magyar-német tannyelvű tanítói állásra pályázatot hirdet. Köteleességük egy-egy osztályban, ismétlőiskolában tanítani és a kántoriakban segédkezésre lenni. Az állások szeptember 1-én elfoglalandók. Okleveles férfitanítók kérvényeiket július hó 24-ig a róm. kath. plébániahivatalhoz küldjék. 148 2—2

Pozsony megye alsócsallóközi járásban. **Nadasd** községben levő róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: községtől 200 korona, állampénztárból 298 korona. Farkas-alapítványból 40 korona készpénz 1/4 évi részletekben. Körülbelül 60 tanköteles után fejenként 3 korona tandíj, 18 pozsonyi mérő buza, a hívek által szántott 2 hold 960 öl föld, 1 szoba, konyha és kamarából álló lakás és konyhakert haszonélvezete. A pályázatok az iskolaszékhez címezve augusztus 5-ig *Flocc Jakó* bakai plébános. Iskolaszéki elnökhöz adandók be. A választás augusztus 7-én lesz. 175 1—1

Batassa gyarmati róm. kath. iskolánál egy tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 800 korona államszegély és 240 korona lakáspénz a hitközségtől. Kántori teendők végzésében, hegedű tanításban és dalárda vezetésében járatosok előnyben részesülnek. A megválasztott kántort helyettesíteni s a kántori teendők végzésében segédkezni tartozik. Mellékjövdelemre számíthat. Személyes bemutatkozás a pályázat lejártáig kívántatik. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. Az iskolaszékre címzett kérvények július 30-áig *Hottovinszky Károly* tb. kanonok, gyarmati esp.-pléb. úrhoz küldendők 166 1—1

Údvardon (Komáromm.), vasútállomás, az ötödik és hatodik osztály tanítói állásra pályázatot hirdettünk. Fizetés: hitközségtől 600 kor., államszegély 170 kor., butorozott szoba, fűtés, takarítás. Kántorságban segédkezni kötelesek. Kérvények aug. 5-ig a róm. kath. iskolaszékhez küldendők. *Szabó János*, főtanító. 176 1—1

O-Barson katolikus magyar-tót osztálytanítói állásra aug. 11-ére pályázat hirdettetik. Javadalmazása koronákban fizetés 800 korona, lakpénz 200 korona, korpótlék 60 korona. *Iskolaszék.* 177 1—1

Egri érseki megye

I. Borsodaranyosi róm. kath. kántortanítóságra pályázat hirdettetik. Javadalma: 19 és 1/2 hold szántóföld. a kinestárból 12 köből rozs és 7 méter fa beszállítva. Fischer-alapból 100 korona, államszegélyből 38 korona, tandíjból 50 korona, stólaból 30 korona, párbérből 120 korona és 15 köből rozs, 3 szobás lakás a szükséges melléképületekkel, házikerttel. Választás 1904. augusztus 19-én tartatik meg. Az állomás október 1-én elfoglalandó. Harsány 1904. jul. 11. *Jekelfalussy Viktor* iskolaszéki elnök. 172 1—1

II. Hirdetmény. Borsodaranyoson elég jó karban levő kis orgona jutányos áron eladó. Bővebb fölvilágosítással szolgál *Jekelfalussy Viktor* borsodharsányi lelkész. 173 1—1

Mezőkövesdre jóhangú kántorsegédet keresek, ki a kántorságban teljesen jártas. Fizetés: 800 korona, némi mellékes. Jelentkezés jul. 25-ig. *Gaal István.* 181 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

Kiszelfalui (pósta Bartos, Barsm.) államilag segélyezett 800 kor. javadalmazású (készpénz: község 426 korona, templomi pénztárból 20 kor., állami segély 224 korona, stóla átlag 40 kor., földbérlet 28 korona, tűzifa 30 kor.) róm. kath. tót-magyar tannyelvű kántortanítói állomásra aug. 1-ig pályázhatnak orgonálásban jártas tanítónők is. *Datyel János*, karvalyi esperes-plébános. 178 1—1

A cigeli (Nyitram.) róm. kath. iskolaszék tanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: községtől 600 kor., ismétlősök oktatásáért 50 kor., esedékes korpótlék, az államtól biztosítva államszegély 800 koronáig biztos. Természetbeni lakás házikerttel, elegendő tűzifa. Kérvények f. évi aug. 15-ig az *iskolaszéki elnökhöz* Szbedrázra (u. p. Privígye) küldendők. 179 1—1

Győri püspöki megye.

Újkér község (Sopronm.) az osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés 800 kor. polg. évre. havi előleges részletekben, butorozott szoba, egy öl fa. Az iskola jellege róm. kath. Köteleesség az I—III. oszt. vezetésére, kántoriakban segédkezés. Pályázhatnak tanítónők is. Kérvények július 25-ig az iskolaszékhez címezve betérjesztendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. 187 3—3

Császárfalván (Sopronmegye) az osztálytanítói állás üresedésben van. A tanító jövedelme: 800 korona készpénz, butorozott szoba s elegendő fűtőanyag. A pályázat határideje augusztus 1. Pályázhatnak nők is. Minthogy a község horvát ajkú, a horvát nyelvet értők előnyben részesülnek. Nem feltétlenül szükséges, hogy tudjon horvátul. Az állás szept. 1-én foglalandó els ezen időtől kapja a fizetést is. A pályázatok alulírthoz címezendők. *Vlasich József* róm. kath. iskolaszéki elnök. 187 2—2

Ivanka (Sopronm.) róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Évi fizetése 600 korona havi részletekben, egy öl kemény tűzifa, 10 korona kertilletmény és kétszobás lakás. Köteleessége az iskolaszék által meghatározandó osztályokban tanítani, az ismétlő iskolásokat oktatni, a kántoriakban segédkezni, a növendékeket vásár- és ünnepnapokon délután is a templomba vezetni és ott reájok felügyelni. Tanítónők szinte pályázhatnak. A kérvények augusztus hó 1-ig az *iskolaszék elnökhöz* intézendők. 167 1—1

Pervány fiókközség róm. kath. iskolaszéke az egytantermű tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazás:

2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló és házikert. 2 1/2 hold tagosított legelőföld, a község által munkálva, 6 1/4 p. mérő buza, 13 1/2 mérő rozs, 50 darab tojás, 3 öl 50 rőzse kemény tűzeőfa, tanító saját használatára és a tanterem fűtésére, a temetői fű használata, készpénzben 112 kor. 70 fill. Államsegély 480 kor. Mindennapi iskolakötelesek száma 41, tanítvány magyar-horvát, ép ezért az országban bíró valamelyik szlavnyelv bírása kívánatos. Folyamodványok az alsó-pulyai (Sopronmegye) plébániához küldendők be 1904. évi július hó 31-ig. Pályázhatniak tanítónók is, de kántortanítók előnyben részesülnek.

163 1—2

Kalocsai érseki megye.

Szakmár községhez tartozó: Öregtény és Keserütelek szállások rom, kath. tanítói állomására a folyó évi *augusztus hó 10-ig* pályázat hirdették. Jövedelme mindegyik tanítónak: 720 korona készpénz, havi előleges részletekben fizetve, jogosultnak a törvényes korpótlék, szabad lakás házikerttel és fűtőanyag szalmából. Ismétlők tanításáért külön díj nem jár. Okleveles férfitanítók kérvényeket a szakmári rom. kath. iskolaszékhez címezzék, s egyéb okmányait mellékelve: Főtisztelendő *Makay Gébor* kerületi esperes urnál. Akasztón (Pestmegye) nyújtsák be. Az állások szeptember 1-jén elfoglalandók. Szakmár, 1904. július 12. *Molnár Vendel* iskolaszéki jegyző.

169 1—1

Kassai egyházmegye.

A **varannó-esemernyei** (Zemplénm.) rom. kath. tót-magyar nyelvű tanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazása: szabad lakás, megfelelő gazdasági épületek és kis kertek kivül a hitközségtől 443 kor. 58 fillér, államsegély 302 kor. és 7 hold szántóföld kat jövedelme 54 kor. 42 fillér. Kérvények *f. hó végéig* alulirothoz küldendők. *Vehéc Székely Vince*, lelkész.

168 1—1

A **hernádneveti** (Zemplénm.) rom. kath. iskolánál a második tanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetés 800 kor., megfelelő lakás és kert. Tanítónok is pályázhatnak, kik megválasztásuk esetén a női kézimunkát is tanítják. Kérvények *aug. 15-ig* a rom. kath. plébániára küldendők. Az állás szept. 1-én foglalandó el.

162 1—3

Kassa melletti **zsebesi** tanítói állomás szeptember 1-éig betöltendő. Járandósága a községtől 560 korona, államsegély 240 korona. Folyamodványok *július hó 24-ig* Barócra *Drayóner Bélához* intézendők. Az állást köteles az év végéig megtartani. Férfitanítók előnyben részesülnek.

183 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **rieicsnicai** rom. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalmazás 480 kor. készpénz, 320 korona államsegély, püspöki segélyek 121 korona, megváltott stóla 52 korona, alapítványmisék 4-10 kor., ostsütés 12 kor., failetmény, a tanterem fűtését beleértve 80 kor., házszentelések 16—20 mérő zab. Ezenkívül 7 hold szántóföld. Két szobából, konyha-kamarából álló lakás, gazdasági épületek. Az állásra folyamodók fölszerelt kérvényeket *augusztus 4-ig* *Bauer Vencel* isksz. elnökhöz Rieicsnicán (p. Uj-Beszterce, Trencsénm.) nyújtsák be.

142 2—2

A **morva-lieszkői** rom. kath. kántortanítói állásra *augusztus 4-éig* pályázat hirdették. Jövedelem készpénzben 706 kor., beiratási díj mintegy 100 korona. Cölleda mintegy 30 kor., 18 mérő föld mintegy 100 kor., iskolai erdőből elegendő fa, melynek vágatása és szállítása a kántortanítót illeti. Temetésekből mintegy 100 korona. Természetbeni lakás és kert. Csak okleveles pályázhat. Kötelessége a mindennapi és ismétlő tanköteleseket oktatni. A kérvények *Roth Agost* iskolaszéki elnökhöz küldendők. Morva-Lieszkóra (Trencsénmegye).

185 1—1

Pécsi egyházmegye.

Kányán (Tolnam.) osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Javadalom: egy esinos emeleti szoba a szükséges butorokkal téli fűtéssel, 600 korona törzsfizetés és 100 korona egyéb illetmények fejében a hitközség pénz-

tárából havi előleges részletekben. E fizetést a hitközség államsegéllyel 800 koronáig óhajta kiegészíteni. Kötelme egy osztályt önállóan vezetni, a gyermekeket a templomba kísérni és rájuk felügyelni. Pályázni óhajtó okleveles férfitanítók eredeti, vagy közjegyzőileg hitelesített oklevéllel s egyéb szükséges iratokkal fölszerelt kérvényeiket *augusztus 1-ig* alulirothoz küldjék be. *Kövesdy János*, isksz. elnök.

165 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **tajtii** (Gömörm.) rom. kath. tanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme a hitközségtől pénz és terményekben 276 kor. Államsegély mindaddig folyósítva nem volt. Lakása egy padlózatlan szoba és konyha, van továbbá kis istállója. Okleveles pályázók fölszerelt kérvényei *Alk Antal* isksz. elnökhöz *július 15-ig* Czeredre (Nógrádm.) küldendők.

141 2—2

A **salgótarjáni** rom. kath. kántortanítói állás elhalálozás folytán betöltendő s a választás *f. évi aug. 25-éig* kitűzetik. Jövedelme: 1. Külön épületben szabad lakás, mely áll 3 szoba, előszoba, konyha, éléskamra, padlás, pince, kert és egyéb apróbb mellékhelyiségekből, ezeken kívül a segédkántortanító részére még egy különálló udvari szoba = 600 kor. pénzértékben. 2. A hitközségtől 18 kat. hold szántóföld, hívek által munkálva = 360 kor. 3. Párhár fejében Starján, Alsó-Felsőpálfalva, Andrásfalva, valamint az idetartozó pusztákról körülbelül 1000 korona ért. 4. Párhárpénz a községbeliektől 70 kor., az acélgyártól 360 kor., a bányatársulattól 80 kor., továbbá 80 szekér tűzifa a gazdaktól = 320 kor. ért., 50 q kőszén = 74 kor., kőszénkammat 32 kor., stólailetekből 2000 kor., vagyis összesen 5000 kor. körül. Mindennemű adót a haszonélvező fizeti. Megkívántatik, hogy a pályázó a zenében jártas legyen, jó hanggal bírjon. Köteles az illető egy okleveles segédtanítót tartani, aki a kántori teendőkhöz is jártas. Köteles a népet a templomban, az iskolásokat pedig kiszabott időben az énekekre tanítani. Kívánatos a magyar nyelven kívül a német, esetleg a tót nyelv ismerete, melyek azonban nem kötelezők. Fölvihatalnak tehát a pályázni szándékozók, miszerint szabályszerűen fölszerelt kérvényeiket már *f. évi augusztus 20. napjáig* a salgótarjáni rom. kath. iskolaszékre címezzék, és főt. *Kovács Nándor* prépost, esperes-plébános úrhoz betérjeszteni, valamint a fentebb kitett választási napra Salgótarjában személyesen megjelenni el ne mulasszák. Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. *A salgótarjáni rom. kath. iskolaszék.*

184 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **sárszentmiklósi** rom. kath. iskolához okl. esetleg képezdevégzett segédtanító vagy tanítónó kerestetik. Fizetése egy polgári évre 600 korona s 80 korona évnegyedés részletekben az iskolaszéktől és egy butorozott szoba. Teendői az alsóbb osztályok oktatása, a gyermekekkel naponként templomba vezetni s ott reájok felügyelni s a kántorságban segédkezni. A szabályszerűleg fölszerelt kérvények az iskolaszékre címezzék legkésőbb *július 30-ig* főt. *Nyers István* esp. pléb. úrhoz Sárszentmiklóásra küldendők.

160 1—2

Az **adonyi** (Fehérm.) belvárosi rom. kath. fiúiskolához két osztálytanító kerestetik. Javadalom: az első osztálytanítónak 800 korona, egy butorozott szoba ágynemű nélkül; a második osztálytanítónak 720 korona, egy butorozott szoba ágynemű nélkül, havonként előre fizetve, takarítás és mindegyiknek négy méter kemény tűzifa behordással és vágatással. Az első osztálytanító köteles a kántorságban segédkezni, sőt önállóan is végezni. Az ismétlőiskolát társával fölválva oktatni. Sikeres vizsga esetén egyenként az iskolaszéktől nyolevan korona jutalekra számíthatnak. Kérvények, képesítő bizonyítvány, keresztlevel és működési bizonyítványok aluliroth iskolaszéki elnök plébános úrhoz intézendők. Pályázati határidő *aug. 1. Csöngely Gyula.*

182 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Kisasszonyfa-Magyartelek iskolailag egyesített hitközség kisasszonyfai kántortanítói állomásra pályázat

nyitották. Lakása 3 szobából áll, a szükséges mellék-
 helyiségekkel és gazdasági épületekkel. Jövedelme az 1893.
 fővoti jegyzőkönyv szerint: 1. minden telkes pártól 1 1/2
 nyolcada buza; összesen 82 pozsonyi mérő. 2. a szőlő-
 birtokosoktól körülbelül 340 liter bór. 3. minden pár
 után 21 fillér; 215 pár után: 44 korona 75 fillér. 4. min-
 den tanköteles után 2 korona, 64 után 128 korona
 5. minden tanköteles után iskolafűtésre 2 korona. 6. Kegy-
 urtól évenként 2 méteröl kemény tűzifa, melyet a közsé-
 gek hoznak meg. Magyartelek község a tanító által meg-
 vett 2 1/2 hasábfát megvágja és behordja. 7. Ismétlő isko-
 lások tanításáért 42 korona. 8. Stóla fejében mintegy 100
 korona. 9. Az uradalomtól mint kath. tanítónak van 8 kat.
 h. és 1477 ööl első rendű földje egy tagban és 3 kat. h.
 165 ööl rétyje. Ezeket a tanító maga művelti, valamint
 az 1/2 telek legelőföldjén fejében adott földet is. 10. 1/4 te-
 lek után legelőtési jog, jelenleg 5 drb szarvasmarhára.
 Összes jövedelme 1848 korona 71 fillér, ebből tisztán
 tanítói: 798 kor. 37 fill. Az állomás szept. 1. elfoglalandó.
 Köteles a hat osztályú iskolában a tanítást végezni és a
 rendes istentiszteleten kívül a szokott alkalmakhoz Magy-
 artelekből a körmenetet átvezetni. A korpótléket ez idő
 szerint Kisasszonyfa és Magyartelek hitközségek fizetik.
 Kérvények Szentdienesre, u. p. Szentlőrinc, Baranya-
 megye, kerületi esperes urhoz küldendők. A választás f. é.
 augusztus hó 9-én lesz. Az iskolaszék. 174 1—1

Váci egyházmegye.

A kocseri (Pestm.) róm. kath. iskolaszék két tanítói
 állásra pályázatot hirdet. A községben lévő tanítónői
 állás javadalma 630 kor. törzsfizetés, 170 kor. állam-
 segély, 126 kor. lakpénz. A községtől 4 kilométernyire
 eső tanyai iskolai tanító javadalma: 600 kor. törzsfizetés,
 200 kor. államsegély, egy szoba, konyha, kamra, istálló-
 ból álló lakás, ha nős tanító választatik s kívánja, a jövő
 tavasszal még egy szoba építtetik. Köteleességök a rájuk
 bízandó osztályok és ismétlősöket a püspöki tanterv
 értelmében tanítani. Faiskola kezelésben jártas tanító a
 községi faiskola kezeléseért egyelőre 60 kor. tiszteletdíj-
 ban részesül. Mindkétnevelő okleveles tanítók kérvé-
 nyüket július 26-ig Takács Mihály plébánosnál nyújták
 be. Az állások szept. 1-én foglalandók el. 145 2—2

A héhalmi (Nógrádm.) róm. kath. népiskolánál meg-
 üllt osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Jöve-
 delme 800 kor. havi előleges részletekben, egy szoba
 fabutorzattal és szabad tüzelő. Kötelmei az I—II. osztály
 vezetése, ismétlődően a reáliak tanítása és szükségben a
 kántoriak végzése. Csakis oklevéllel és hiteles okmá-
 nyokkal fölszerelt sajátkezűleg irt kérvények (nem leve-
 lék vagy levelezőlapok) vétetnek figyelembe, melyek
 aug. 1-ig fűszit. Vida Ferenc úrnak Palotásra küldendők.
 Megbízásból Bahel Károly, kántortanító. 180 1—1

A mezőtúri (J.-N.-Kun-Szolnokmegye) róm. kath.
 kántortanítói állásra ezennel pályázat hirdettek. Javadal-
 mazás: 1. 47 kat. hold és 269 ööl föld haszonélvezete.
 2. Párhét, átlag 375 pár után, páronként egy véka buza
 és 50 fillér. 3. Stóla: impositio 1 korona, libera 1 korona,
 búcsuztató versenkint 50 fillér, kismise után 50 fillér,
 énekes mise után 1 korona. Temetés: kis halottól kar-
 ingben 50 fillér, nagy halottól karingben 1 korona, kis
 halottól palástban 1 korona, nagy halottól palástban 2
 korona. 4. Alapítványi misék után 86 korona 72 fillér.
 5. Természetbeni lakás, mely áll 3 szoba, konyha, kamara,
 éléskamara, istálló, kocszin, fűskamra és sertésólból.
 Kötelességei: a szokásos kántortanítói teendők pontos,
 lelkiismeretes és buzgó végzésén kívül a híveket vasár-
 és ünnepnapok délutánjain az egyházi énekekre ok-
 tatni, egyházi énekkart szervezni és vezetni, minden isko-
 lában hetenként egy-egy énekkórárt adni, főtí összes jöve-
 delméből az iskola pénztárába évnegyedes utólagos
 részletekben 820 koronát befizetni. Pályázati határidő
 1904. július 26. Csakis okleveles tanítók pályázhatnak.
 Jó hangú, ügyes orgonajáték kívántatik. Próbaéneklés és
 választás 1904. július 28-án délelőtt 9 órakor ejtetik meg,
 melyre a személyes megjelenés kikötöttik. A korteskedés
 fölöttön kizárással jár. A fölszerelt és törvényes bélyeg-
 gel ellátott pályázati kérvények a mezőtúri róm. kath.

plébániai hivatalhoz fönti határnapig nyújtandók be.
 A határidőn túl beadott vagy nem kellően fölszerelt pá-
 lyázati kérvények figyelembe vételni nem fognak. A meg-
 választott augusztus 15-re tartozik állását elfoglalni
 164 1—1

Püspökhatvani (Pestm.) róm. kath. iskolánál egy
 újonnan szervezett III. tanítói állásra pályázat hirdet-
 tetik. Fizetése: államsegély 400 korona, egyháztól 200
 korona, községi segély 200 kor., összesen 800 korona.
 Szabad lakás, mely áll két szoba, konyha- és éléskam-
 rából (vagy ahelyett 100 korona készpénzben), továbbá
 1/2 hold kertilletmény természetben és fai-kola kezeléséért
 annak feles haszonélvezete. Kötelessége: az iskolaszék
 által kijelölt osztályokban tanítani, gazdasági ismétlő-
 iskolát vezetni és kántortanítót annak méltányoló kérésére
 akadályoztatása esetén helyettesíteni. Kérvények f. évi
 augusztus 15-ig Frankó József esperes-plébános, mint
 iskolaszéki elnökhöz intézendők. 161 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Nagyannára (Veszprém., posta Pápakovácsi) osztálytanító kerestetik. Fizetése 600 korona. Államsegélyért
 folyamodunk. Tannyelv magyar-német. Tanítónők is pá-
 lyázhatnak. Iskolaszék. 170 1—1

Magyar és jó számtanszerek! Eben-féle váltó-
 számgep Vezérkönyvvel 20 kor. Szemléltető óra 5 kor.
 Rézsmérő méterrúd 2 kor. Mértékgyűjtemény 8 korona.
 Vezérkönyv külön 3 kor. *Liben Mihály*, Zsámbok (gödöllői
 járás). 171 1—1

Lelkigyakorlatok. Pozsonyban a Jézustársaságiak
 kollegiumában ezidén is tartatnak július hó 18—22. közt
 lelkigyakorlatok tanítók számára. Hétfőn este 6 órakor
 kezdődnek és pénteken reggel végződnek. A lelkigyakor-
 latokban résztvenni akarók jelentkezzenek minél előbb
 az alulírott nál. *Milz József S. J.* házfőnök. Batthyány-
 tér 1. szám. 104 6—7

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

vilamosgépekkel berendezett cs. és kir.
 udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Szentsir
 lovagja, a Ferencz József-rend lovagja.

A parisi es becsi világlialitason
 stb. helyről kitüntetve.

Legolcsóbb árban és ked-
 vező fizetési feltételek mel-
 lett kiváló tiszta legu-
 mású csőrendszerint (pneu-
 matikai) tartós, nemes-
 hangú orgonákat szállit. 30
 év óta 480 orgonát szállított.
 Mindennemű orgonajavítá-
 sokat és hangolásokat a leg-
 merszekebb árban és lelki-
 ismeretes pontossággal tel-
 jesít. Orgona jökarban tar-
 tása merszekebb árban elvál-
 laltatik. Tervezetek és raj-
 zok kívánatra díjtalanul.

A Szent-István-Társulat

• KIADVÁNYAI. •

MAGYAR OLVASÓKÖNYVEK.

Ahécés-könyv. Irta *Bárány Ignác*. Katholikus népiskolák számára. Ötvenhetedik kiadás. Kötve 20 fillér.

Első olvasókönyv a kath. népiskolák számára. Irta *Bárány Ignác*. Harmincadik kiadás. Kötve 20 fillér.

Második olvasókönyv a kath. népiskolák második osztálya számára. Irta *Bárány Ignác*. Harminchatodik kiadás. Kötve 26 fillér.

Harmadik olvasókönyv a kath. népiskolák harmadik osztálya számára. Irta *Bárány Ignác*. Harmincegyedik kiadás. Kötve 48 fillér.

Negyedik olvasókönyv a kath. népiskolák negyedik osztálya számára. Irta *Bárány Ignác*. Huszopharmadik kiadás. Kötve 60 fillér.

Ötödik olvasókönyv a kath. népiskolák ötödik és hatodik osztálya számára. Irta *Bárány Ignác*. Tizenharmadik kiadás. Kötve 1 korona 28 fillér.

Új magyar ABC és olvasókönyv. Irta *Dreiszigler Ferenc*. Kötve 40 fillér.

Olvasókönyv a gazdasági és általános ismételő-iskolák használatára. Irta *Dreiszigler Ferenc*, *Számórd Ignác*, *Szokolay István* és *Révó Lajos*. II. kiadás. Kötve 1 korona.

Olvasókönyv az ált. és gazdasági ismételő leányiskolák számára. Irta *Dreiszigler Ferenc*, *Györfly János* és *Révó Lajos*. Kötve 1 korona 40 fillér.

ABC és olvasókönyv. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Steinberger Ferenc*. Képekkel. Nyolcadik kiadás. Kötve 40 fillér.

ABC és olvasókönyv. Kisebb kiadás. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Steinberger Ferenc*. Képekkel. Tizennegyedik kiadás. Kötve 24 fillér.

Második olvasókönyv a kath. népiskolák második osztálya számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Walter Gyula dr.* VIII. kiadás. Kötve 48 fillér.

Harmadik olvasókönyv a kath. népiskolák harmadik osztálya számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Walter Gyula dr.* VI. kiadás. Kötve 60 fillér.

Negyedik olvasókönyv a katholikus elemi fiúiskolák negyedik osztálya számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Walter Gyula dr.* III. kiadás. Kötve 88 fillér.

Negyedik olvasókönyv a katholikus elemi leányiskolák negyedik osztálya számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Walter Gyula dr.* II. kiadás. Kötve 88 fillér.

Ötödik olvasókönyv az osztott kath. elemi fiúiskolák ötödik és hatodik osztálya számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Walter Gyula dr.* IV. kiadás. Kötve 1 korona 44 fillér.

Első olvasó- és tankönyv az osztatlan kath. népiskolák harmadik és negyedik évfolyama számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Schultz Imre*. Egyik év. Hatodik kiadás. Kötve 60 fillér.

Első olvasó- és tankönyv az osztatlan kath. népiskolák harmadik és negyedik évfolyama számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Schultz Imre*. Másik év. Hatodik kiadás. Kötve 60 fillér.

Második olvasó- és tankönyv az osztatlan kath. népiskolák ötödik és hatodik évfolyama számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Schultz Imre dr.* Egyik év. Hatodik kiadás. Kötve 80 fillér.

Második olvasó- és tankönyv az osztatlan kath. népiskolák ötödik és hatodik évfolyama számára. Irta *Mócsy Antal*, *Petrovác József* és *Schultz Imre dr.* Másik év. Hatodik kiadás. Kötve 80 fillér.

Magyar olvasókönyv a középiskolák I. osztálya számára. Irta *Prónai Antal dr.* Képekkel. (Engedélyezve 1211—1900. számú miniszteri rendelettel.) Füzve 1 korona 60 fillér.

Magyar olvasókönyv a középiskolák II. osztálya számára. Irta *Prónai Antal dr.* Képekkel. (Engedélyezve 1871—1901. sz. miniszteri rendelettel.) Füzve 2 korona 40 fillér.

Magyar olvasókönyv a középiskolák III. osztálya számára. Irta *Prónai Antal dr.* Képekkel. (Engedélyezve 1523—1902. sz. miniszteri rendelettel.) Füzve 2 korona 80 fillér.